EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 15.11.2022
COM(2022) 642 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Zpráva z roku 2022 o energetických dotacích v EU

Zpráva Komise spojená se zprávou o stavu energetické unie – energetické dotace v EU

1. Úvod a hlavní zjištění

Jedná se o třetí výroční zprávu o sledování pokroku členských států při postupném ukončování dotací v oblasti energetiky – konkrétněji dotací na fosilní paliva – v EU. Požadavek na postupné ukončování těchto dotací byl stanoven v nařízení o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu[1]. Tato zpráva navazuje na dvě předchozí zprávy[2] o dotacích, které byly přiloženy ke zprávám o stavu energetické unie zveřejněným Evropskou komisí v letech 2020 a 2021.

První dvě zprávy byly založeny především na přímém sběru údajů od vnitrostátních orgánů a odhalily některé významné nedostatky v údajích ve vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu za rok 2020. Každoroční kontinuita sběru údajů však přispěje ke zlepšení kvality údajů ve zprávách o pokroku ve vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu, které mají být předloženy v roce 2023.

Evropská unie si stanovila cíl snížit do roku 2030 emise skleníkových plynů nejméně o 55 % ve srovnání s rokem 1990 a do roku 2050 dosáhnout klimatické neutrality. To znamená, že je třeba ukončit dotování fosilních paliv a zároveň vytvořit příznivé podmínky pro energetickou účinnost a obnovitelné zdroje energie a při transformaci energetiky zohlednit potřeby zranitelných zákazníků.

V listopadu 2021 vyzval Klimatický pakt z Glasgow[3] k „urychlení úsilí o postupné ukončení výroby elektřiny z uhlí bez omezování emisí a postupné ukončení neefektivních dotací na fosilní paliva a zároveň k poskytování cílené podpory nejchudším a nejzranitelnějším v souladu s vnitrostátními podmínkami a k uznání potřeby podpory směřující ke spravedlivé transformaci“[4].

Ruská vojenská agrese na Ukrajině vedla v Evropské unii k přijetí nových krátkodobých politických opatření. Sdělení REPowerEU z března a plán REPowerEU[5] z května 2022 ve většině případů zvýšily hodnoty cílů přechodu na čistou energii, které jsou stanoveny v Zelené dohodě pro Evropu a zakotveny v evropském právním rámci pro klima. S postupným ukončením dovozu fosilních paliv z Ruska však budou změny v dotacích na energii z fosilních paliv pravděpodobně ještě větší. Dočasný dopad budou mít i vnitrostátní opatření na obnovení výroby elektřiny z uhlí a ropy.

V červnu 2021 bylo rovněž přijato nařízení Komise v přenesené pravomoci o taxonomii udržitelného financování[6]. V tomto nařízení byla stanovena technická screeningová kritéria pro určení toho, za jakých podmínek se konkrétní hospodářská činnost kvalifikuje jako významně přispívající ke zmírňování změny klimatu nebo k přizpůsobování se změně klimatu, s podmínkou, že tato činnost významně nepoškozuje žádný z dalších

[1] Ustanovení čl. 35 písm. n) nařízení o správě energetické unie (2018/1999/EU), dále jen: nařízení o správě.
[2] https://ec.europa.eu/energy/sites/default/files/annex_to_the_state_of_the_energy_union_report_on_energy_subsidies_in_the_eu.pdf, dále jen: předchozí studie Komise o dotacích (2020 a 2021).
[3] https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cma2021_10_add1_adv.pdf
[4] Doporučení Rady ohledně zajištění spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu (2022/C 243/04) dále zdůrazňuje, že „složení systémů daní a dávek a systémů sociální ochrany by mělo být přezkoumáno s ohledem na specifické potřeby vyplývající ze zelené transformace, přičemž by měla být zohledněna i zásada ‚znečišťovatel platí‘ a potřeba, aby doprovodné politiky nezaváděly dotace na spotřebu fosilních paliv, neomezovaly spotřebitele na využití konkrétní technologie, nesnižovaly pobídky k renovaci budov, nahrazování systémů tepelné energie a nesnižovaly pobídky u obecných opatření v oblasti energetické účinnosti“.
[5] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/IP_22_3131
[6] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R2139&from=cs

environmentálních cílů EU. V březnu 2022 bylo přijato doplňující nařízení v přenesené pravomoci[7], které se vztahuje na řadu hospodářských činností v některých odvětvích energetiky, konkrétně na některé činnosti související se zemním plynem a jadernou energií.

Pro přípravu této zprávy provedla Komise studii[8], v níž shromáždila údaje od členských států a rozšířila a/nebo opravila starší soubory údajů, které obsahovaly neúplné výsledky z let 2020 a 2021[9]. V době dokončení studie Komise (červenec 2022) nebyly údaje za rok 2021 úplné, a proto Komise ve velké míře využila odhady. Z tohoto důvodu je třeba s čísly za rok 2021 v této zprávě zacházet opatrně[10]. V zájmu zajištění dobré kvality údajů byly členské státy požádány o křížovou kontrolu nové databáze. Ve studii se rovněž poprvé zjišťovalo, jak energetické dotace souvisejí s kritérii taxonomie.

Výsledky studie potvrzují, že na energii z fosilních paliv byla v posledních letech vynaložena značná, i když mírně klesající částka dotací. To znamená, že EU a její členské státy musí zintenzivnit své úsilí, aby splnily své mezinárodní závazky týkající se dotací na fosilní paliva a dosáhly klimatické neutrality do roku 2050. V roce 2020 dosáhly celkové energetické dotace v EU 173 miliard EUR a mezi lety 2015 a 2020 se zvýšily o 7 %, tj. o 14 miliard EUR. Dotace na obnovitelné zdroje energie vzrostly o 15 % a v roce 2020 dosáhly 81 miliard EUR a dotace na energetickou účinnost se ve stejném období 2015–2020 zvýšily o 20 % (15 miliard EUR v roce 2020), což je příznivý vývoj, který EU pomůže dosáhnout jejích cílů v oblasti přechodu na čistou energii.

V roce 2021 celkové dotace na všechny druhy energie (fosilní paliva, jaderná energie a obnovitelné zdroje) nadále rostly. To bylo způsobeno rostoucí poptávkou po energii v souvislosti s pokračujícím hospodářským oživením po roce 2020, který byl poznamenán omezeními souvisejícími s pandemií COVID-19. Jak ukazují odhady údajů z roku 2021, celkové energetické dotace vzrostly v roce 2021 oproti roku 2020 o 11 miliard EUR a dosáhly 184 miliard EUR. Z těchto energetických dotací činily v roce 2021 dotace související s poptávkou po energii[11] 65 miliard EUR, což je přibližně o 8 miliard EUR (+14 %) více než v roce 2020, a dotace na energetickou účinnost činily19 miliard EUR, což je přibližně o 3 miliardy EUR (+29 %) více než v roce 2020. Zároveň s tím se dotace na obnovitelné zdroje energie oproti předchozímu roku snížily o téměř 3 miliardy EUR (–3,5 %) (v roce 2021 klesly na 78 miliard EUR) v důsledku rostoucích velkoobchodních cen elektřiny, a tedy nižších výkupních prémií.

Dotace na fosilní paliva, které v roce 2020 činily 50 miliard EUR, se mezi lety 2015 a 2020 snížily o 1,5 % (neboli –0,7 miliardy EUR) v důsledku: i) snížení dotací na nespecifická paliva (–1,4 miliardy EUR); ii) poklesu dotací na uhlí (–0,9 miliardy EUR); iii) zvýšení dotací na plyn (+0,5 miliardy EUR) a iv) zvýšení dotací na ropu a ropné produkty

[7] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R1214&from=cs

[8] Studie o energetických dotacích a dalších vládních intervencích v EU – vydání 2022, dále jen „studie Komise“ https://op.europa.eu/cs/publication-detail/-/publication/34a55767-55a1-11ed-92ed-01aa75ed71a1

[9] V důsledku přehodnocení rozsahu dotací za předchozí roky i změny peněžního základu (v této zprávě „vyjádřeno v eurech z roku 2021“) se mohou celkové částky v grafech této zprávy lišit od poslední zprávy o energetických dotacích v roce 2021 nebo dříve.

[10] Pokud u některých dotačních položek nebyly k dispozici hodnoty z roku 2021, byly jako odhad pro rok 2021 použity hodnoty roku 2020. Ve většině případů jsou v této zprávě uváděny údaje za rok 2021. Pokud jsou však pro analýzu dostatečně solidní pouze údaje za rok 2020, považují se za poslední dostupný soubor údajů.

[11] Dotace související s poptávkou po energii motivují ke spotřebě energie v různých hospodářských odvětvích, například prostřednictvím: i) snížení nebo vrácení daní ze spotřeby energie; ii) regulovaných cen v některých odvětvích a iii) přímých plateb, jejichž cílem je zmírnit zátěž spotřebitelů vyplývající z nákladů na energii. Některé dotace související s poptávkou po energii mají sociální dosah a jdou nad rámec čistě ekonomických úvah. V době vysokých cen energie by se při rozhodování o dotacích mělo přihlížet zejména ke zranitelným spotřebitelům.

(+1,2 miliardy EUR). Dotace na fosilní paliva se v tomto období ve většině členských států snížily. V několika zemích, jako jsou Belgie, Bulharsko, Finsko, Francie, Nizozemsko, Polsko a Slovensko, však dotace na fosilní paliva mezi lety 2015 a 2020 výrazně vzrostly. Na úrovni EU se podíl dotací na fosilní paliva v rámci HDP mezi lety 2015 a 2020 prakticky nezměnil.

V odvětví dopravy se dotace na fosilní paliva (především na ropné produkty) mezi lety 2015 a 2019 výrazně zvýšily (o 29 %, tj. o 3,1 miliardy EUR) a v roce 2020 klesly o 3 miliardy EUR. V roce 2021 zůstal podíl dotací na fosilní paliva i při nárůstu dopravních činností po ukončení omezení souvisejících s pandemií COVID-19 ve srovnání s rokem 2020 celkově stabilní, protože dotace na fosilní paliva klesly v jiných odvětvích hospodářství, například v odvětví energetiky.

Dotace na fosilní paliva v zemědělství se mezi lety 2015 a 2020 rovněž zvýšily (o 13 %, tj. +0,7 miliardy EUR), a to převážně ve formě podpory spotřeby paliv (např. snížení daní nebo osvobození od daní z paliv).

Dotace na fosilní paliva pro domácnosti se ve stejném období zvýšily o 15 % (0,4 miliardy EUR) a měly zejména formu dotací na spotřebu topného oleje a zemního plynu. V roce 2021 se dotace na fosilní paliva pro domácnosti oproti úrovni roku 2020 nadále zvyšovaly.

Dotace na zemní plyn vzrostly mezi lety 2015 a 2020 o 6 % (0,5 miliardy EUR), což představuje přibližně 19 % dotací na fosilní paliva, a v roce 2021 se oproti roku 2020 dále zvýšily o odhadovaných 0,7 miliardy EUR (+10 %). Dotace na černé a hnědé uhlí, které představují 18 % celkových dotací na fosilní paliva, se v EU mezi lety 2015 a 2020 snížily o 9 % (–0,9 miliardy EUR), ale v roce 2021 se podle odhadů opět zvýšily o 6 % (0,6 miliardy EUR).

S ohledem na pravděpodobný dopad většího využívání uhlí by se v nadcházejících letech mohly dotace na uhlí v odvětví energetiky zvýšit. Kvůli očekávanému poklesu spotřeby plynu ve střednědobém až dlouhodobém horizontu lze očekávat snižování dotací na plyn v budoucnu, i když současné vysoké ceny plynu mohou vést ke zvyšování dotací na plyn v krátkodobém horizontu. Dotace na jadernou energii ve formě kompenzací za předčasné uzavření a předčasné vyřazení jaderných zařízení z provozu (zejména v Německu a Francii) v roce 2021 dále vzrostly v důsledku plánovaného odstavení. Dotace na obnovitelné zdroje energie budou silně záviset na velkoobchodních cenách energie, lze však očekávat, že vyšší ceny budou znamenat nižší dotace prostřednictvím výkupních prémií nebo rozdílových smluv[12].

2. Energetické dotace a dotace na fosilní paliva v EU

2.1 Energetické dotace v EU

Dotace jsou v této zprávě definovány podle metodiky stanovené Světovou obchodní organizací (WTO)[13], která byla použita v podpůrné studii Komise[14] a v předchozích dvou

[12] Další informace o pojmech, definicích, účelech, odvětvích, nástrojích, typech paliv atd. jsou uvedeny v příloze 5 studie Komise.
[13] Dohoda Světové obchodní organizace (WTO) o subvencích a vyrovnávacích opatřeních.
https://www.wto.org/english/tratop_e/scm_e/scm_e.htm
[14] Další informace o metodice energetických dotací viz studie Komise.

zprávách o energetických dotacích (2020 a 2021). Tato metodika rozděluje dotace do čtyř kategorií: i) vládní opatření zahrnující přímý převod finančních prostředků; ii) vládní příjmy, které jsou ušlé (nevybrané); iii) poskytování zboží a služeb nebo nákup zboží ze strany vlád a iv) cenové a příjmové podpory.

V této zprávě jsou energetické dotace zkoumány i z jiných hledisek, např.: i) podle cíle, který se snaží podpořit (výroba, spotřeba/poptávka, infrastruktura nebo energetická účinnost); ii) podle typu paliva (fosilní paliva, obnovitelné zdroje, jádro); iii) podle hospodářských odvětví (odvětví energetiky, dopravy, průmyslu, zemědělství[15], bydlení, služeb atd.) nebo iv) podle druhů nástrojů používaných k dotování (daňové úlevy, granty, cenové nebo příjmové podpory atd.).

Pokud se podíváme na změny v energetických dotacích v EU, celková finanční podpora v roce 2020 dosáhla 173 miliard EUR, což je o 7 % (+14 miliard EUR) více než v roce 2015. Dotace na výrobu energie vzrostly ve stejném období o 11 % (+9 miliard EUR), zejména díky dotacím na výrobu energie z obnovitelných zdrojů (81 miliard EUR v roce 2020), a dotace na opatření v oblasti energetické účinnosti vzrostly o 20 % (+2,5 miliardy EUR ve stejném období a v roce 2020 činily 15 miliard EUR).

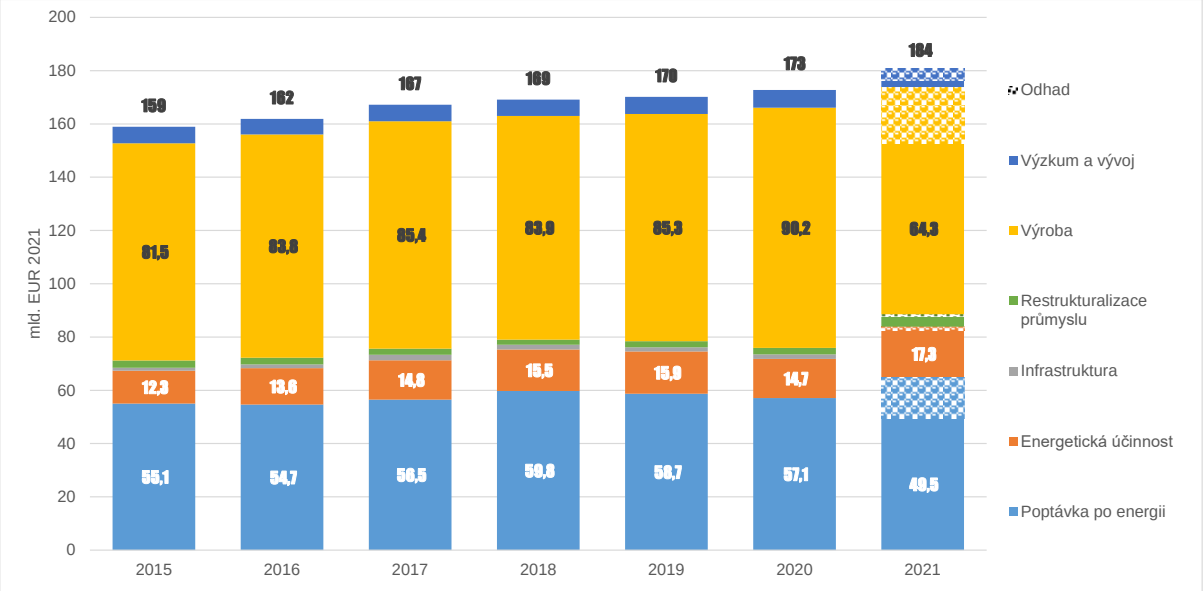
Zlepšující se pandemická situace a trvalé zmírnění omezujících opatření v roce 2021 umožnily hospodářství EU zotavit se. V uvedeném roce došlo k rychlejšímu oživení hospodářství EU, než se původně očekávalo, což se projevilo i zvýšením spotřeby energie a dotací na energetické produkty. Z odhadů vyplývá, že energetické dotace v EU vzrostly v roce 2021 na 184 miliard EUR (o 12 miliard EUR, neboli o 7 % oproti roku 2020). Dotace související s poptávkou po energii[16] vzrostly v roce 2021 oproti roku 2020 o 14 % (+8 mld. EUR), a to především v důsledku rostoucí spotřeby energie v době hospodářského oživení. To ukázalo, že pokles dotací souvisejících s poptávkou po energii v roce 2020 byl pouze dočasný. Dopad opatření přijatých členskými státy počínaje druhou polovinou roku 2021 na podporu podniků a obyvatelstva – byť jen dočasně – v situaci vysokých cen energií lze již pozorovat v navýšení dotací souvisejících s poptávkou po energii pro toto období. Přesné údaje však bude možné vyčíslit až v příštím vydání zprávy o energetických dotacích.

Dotace na opatření v oblasti energetické účinnosti po dočasném poklesu v roce 2020 v roce 2021 opět vzrostly a dosáhly 19 miliard EUR. V porovnání s rokem 2015 se jednalo o 54% nárůst (+6,5 mld. EUR). V roce 2021 se navíc zvýšila odhadovaná částka dotací na restrukturalizaci průmyslu, a to na 4,6 miliardy EUR (oproti částce 2,3–2,4 miliardy EUR v každém roce z dvou předchozích let), především v důsledku zvýšené finanční podpory na vyřazování černouhelných a hnědouhelných dolů z provozu a souvisejících opatření hospodářské transformace. Dotace na výrobu energie však klesly o 5 % (–5 mld. EUR), neboť dotace na obnovitelné zdroje energie (především solární energii) výrazně poklesly v důsledku vyšších velkoobchodních cen na trhu s elektřinou, což mělo dopad na režimy podpory typu výkupní prémie a rozdílové smlouvy.

[15] V této zprávě též včetně dotací na rybolov.

[16] Dotace související s poptávkou po energii motivují ke spotřebě energie v různých hospodářských odvětvích, například prostřednictvím: i) snížení nebo vrácení daní ze spotřeby energie; ii) regulovaných cen v některých odvětvích a iii) přímých plateb, jejichž cílem je zmírnit zátěž spotřebitelů vyplývající z nákladů na energii. Některé dotace související s poptávkou po energii mají sociální dosah a jdou nad rámec čistě ekonomických úvah. V době vysokých cen energie by se při rozhodování o dotacích měl brát ohled především na zranitelné spotřebitele.

Obrázek 1 – energetické dotace v EU podle účelu

Zdroj: Studie o energetických dotacích a dalších vládních intervencích v Evropské unii – vydání 2022. V celém tomto dokumentu ukazují sloupce s kolečky, že tyto údaje za rok 2021 jsou založeny na odhadech, a každá kategorie by měla být pro srovnání s předchozími roky interpretována jako přidání sloupce s kolečky (odhady) k plně podbarvenému sloupci (faktické údaje).

Jako ukazatel intenzity energetických dotací v hospodářství lze pro srovnání mezi jednotlivými zeměmi použít energetické dotace v poměru k HDP v členských státech EU. Je to proto, že absolutní hodnoty dotací závisí také na velikosti hospodářství dané země. V roce 2020 se energetické dotace ve srovnání s HDP v jednotlivých členských státech značně lišily a pohybovaly se od 2,9 % HDP v Lotyšsku po pouhých 0,3 % HDP v Lucembursku. Poměr energetických dotací k HDP činil v EU v roce 2020 v průměru 1,2 %, což ukazuje na vysokou míru stability v letech 2015–2020 v EU obecně i ve většině členských států.

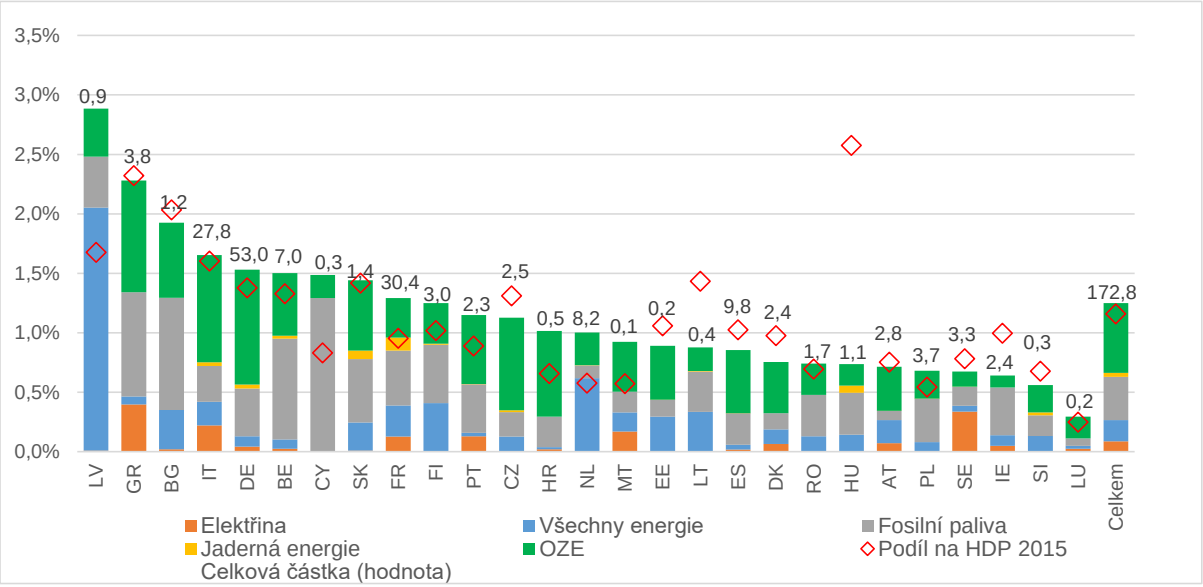
Analýza také ukazuje, že různé země používají dotace na podporu různých politik a opatření a že tyto různé politiky a opatření mají na cíle přechodu na čistou energii v EU různý dopad. Například Lotyšsko vynaložilo v roce 2020 2 % svého HDP na dotace na opatření v oblasti energetické účinnosti[17] (a 0,4 % svého HDP na dotace na fosilní paliva i obnovitelné zdroje energie), zatímco Německo, Itálie a Řecko vynaložily přibližně 1 % svého HDP na dotace na obnovitelné zdroje energie. Německo vynakládá na dotace na fosilní paliva 0,4 % a Itálie 0,3 % svého HDP.

Jiné země mají zároveň stále tendenci vynakládat více prostředků na fosilní paliva[18] než na opatření podněcující přechod na čistou energii. V roce 2020 vynaložil Kypr přibližně 1,3 % svého HDP na dotace na fosilní paliva (a pouze 0,2 % na dotace na obnovitelné zdroje) a v Řecku a Belgii se tento podíl blížil 1 %, což od přechodu na čistou energii odrazovalo. Tyto dvě posledně jmenované země však vynaložily 0,9 %, resp. 0,5 % svého HDP na obnovitelné zdroje. V roce 2021 zůstaly energetické dotace jako procento HDP ve většině členských států EU stabilní (nebo se oproti roku 2020 mírně snížily).

[17] Tato opatření byla v období 2014–2020 spojena především s programy Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), jejichž cílem byl přechod na nízkouhlíkový rozvoj ve všech hospodářských odvětvích. Předběžné údaje ukazují, že od roku 2021 tato opatření EFRR skončila, čímž se celková výše dotací snížila.

[18] Celkově je většina dotací na fosilní paliva stále zaměřena na podporu spotřeby uvedených paliv a/nebo výroby energie z uvedených paliv, zatímco podíl dotací zaměřených na snížení závislosti na fosilních palivech je minimální.

Obrázek 2 – dotace na různé zdroje energie v procentech HDP v letech 2015 a 2020 a v miliardách EUR v roce 2020

Zdroj: Studie o energetických dotacích a dalších vládních intervencích v Evropské unii – vydání 2022. Do kategorie „elektřina“ spadá obecná podpora elektřiny bez ohledu na typ technologie, zatímco kategorie „všechny druhy energie“ odkazuje na dotace, které nelze přímo přiřadit nosičům energie nebo palivům (např. opatření v oblasti energetické účinnosti a pobídky na podporu poptávky po energii / spotřeby energie bez ohledu na nosiče energie; investiční granty a konkrétní výdaje na výzkum a vývoj). Další podrobnosti viz studie Komise.

Dotace na **obnovitelné zdroje energie**, které v posledních letech představují přibližně 44 % celkové hodnoty energetických dotací, vzrostly v roce 2020 oproti roku 2019 o 7 % (+5,5 miliardy EUR). Odhady však ukazují, že v roce 2021 se tyto dotace snížily o 3 % (–2,8 miliardy EUR, což bylo ovlivněno vyššími velkoobchodními cenami energie a následně nižšími výkupními prémiemi nebo rozdílovými smlouvami). Na druhé straně dotace na fosilní paliva, které v posledních letech představovaly 31 % celkové hodnoty energetických dotací, se v roce 2020 snížily o 5,5 % (–2,9 miliardy EUR) a v roce 2021 zůstaly prakticky stejné. V roce 2021 se navzdory oživení spotřeby pohonných hmot v dopravě celkové dotace na fosilní paliva nezvýšily tak jako v jiných odvětvích, například v energetice. Dotace na fosilní paliva v dopravě naopak klesly.

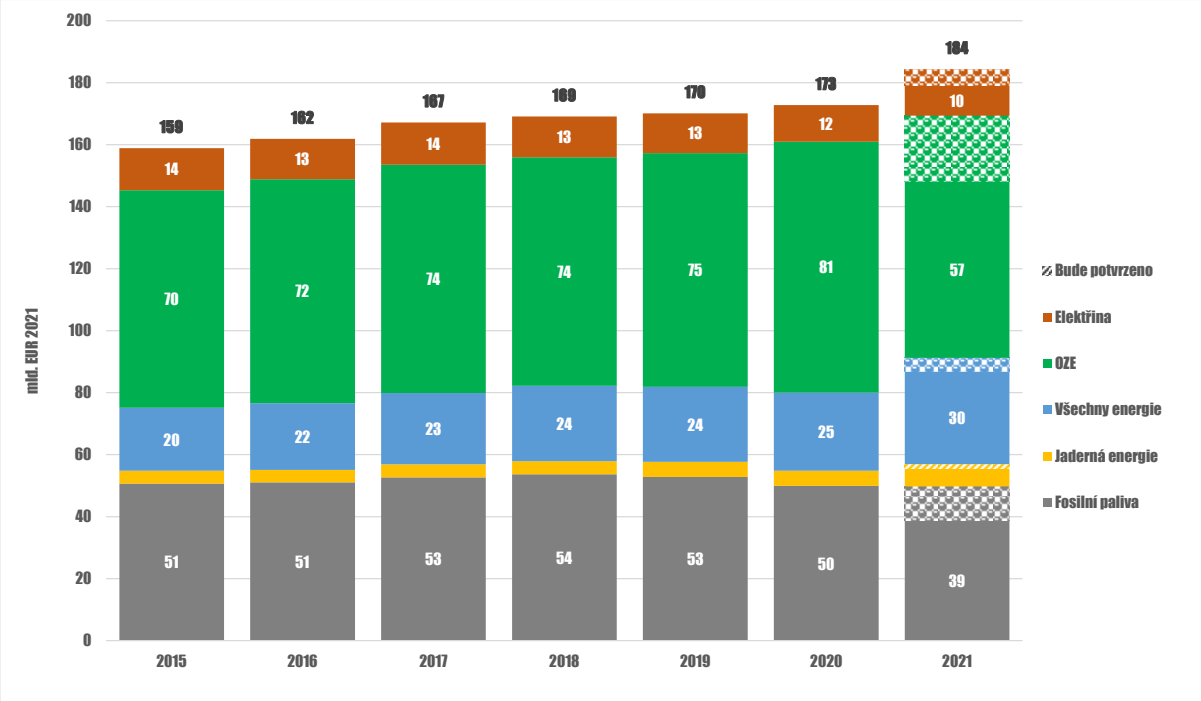
Dotace na **elektřinu**[19] mezi lety 2015 a 2020 mírně poklesly, zatímco dotace na „všechny druhy energie“ (více zdrojů energie nebo opatření, jež nelze přímo přiřadit energetickým produktům) vzrostly z 20 miliard EUR na 26 miliard EUR (+30 %). V roce 2021 se zvýšily jak dotace na elektřinu, tak na „všechny druhy energie“, což znamená zvýšení daňových výdajů na energetické produkty, které nelze přiřadit konkrétnímu nosiči (podpora poptávky po energii).

Dotace na **jadernou energii**, které byly od roku 2015 několik let stabilní (v průměru 4,2 miliardy EUR), dosáhly v letech 2019 a 2020 téměř 5 miliard EUR. V roce 2021 však došlo k jejich dalšímu zvýšení na 7,2 miliardy EUR, i když i po tomto zvýšení představovaly dotace na jadernou energii stále jen 4 % celkových energetických dotací v EU. Tento nárůst souvisel především s finančními nástroji na kompenzaci předčasného uzavření a vyřazení jaderných zařízení z provozu, především v Německu a Francii. Režimy kompenzací jsou

[19] Částky dotací na využívání elektřiny byly přerozděleny podle jejich zdrojů výroby energie (např. fosilní paliva, jaderná energie, obnovitelné zdroje) na základě vnitrostátních energetických bilancí.

založeny především na platbách za elektřinu, která nebude vyrobena (v důsledku předčasného uzavření), nebo za „uvízlá“ aktiva[20]. V Německu byla v listopadu 2021 vyplacena kompenzace ve výši 2,4 miliardy EUR, což výrazně ovlivnilo celkovou výši dotací na jadernou energii v Evropě.

Obrázek 3 – energetické dotace v EU podle typu paliva

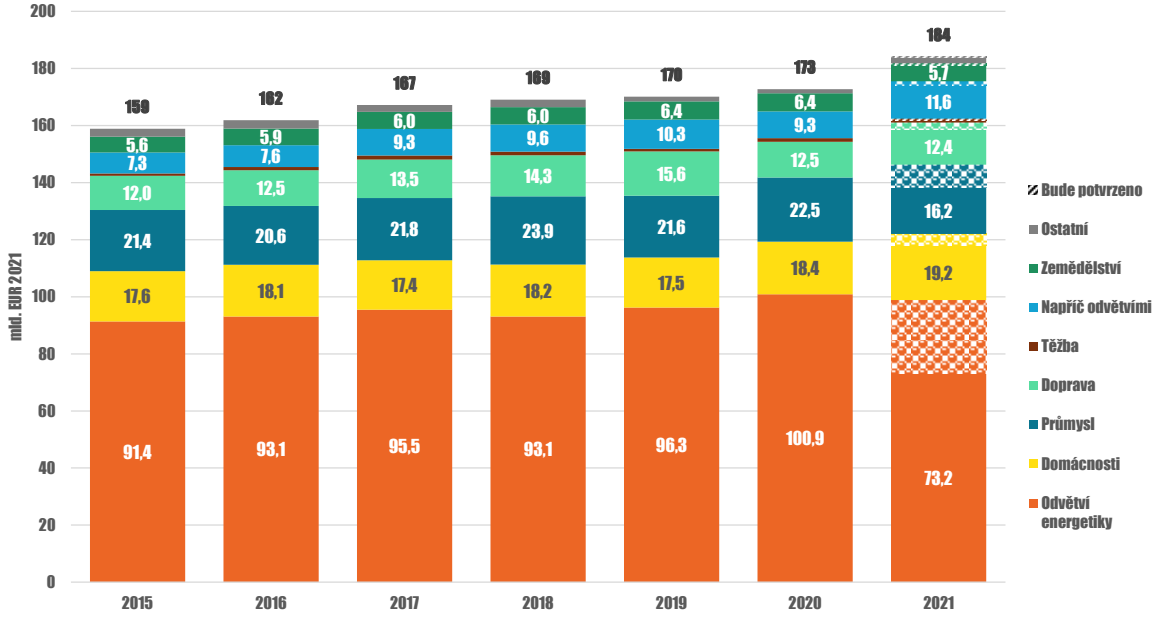
Zdroj: Studie o energetických dotacích a dalších vládních intervencích v Evropské unii – vydání 2022. Kategorie „všechny energie“ odkazuje na dotace, které nelze přímo přiřadit nosičům energie nebo palivům (např. opatření v oblasti energetické účinnosti, která představují přibližně 55 % „všech energií v roce 2021“, a pobídky na podporu poptávky po energii / spotřeby energie bez ohledu na nosič energie; investiční granty a konkrétní výdaje na výzkum a vývoj).

Podíl energetických dotací, které lze přímo spojit s **odvětvím energetiky**[21] (tj. odvětví výroby elektřiny, společnosti zabývající se těžbou uhlí a ropné a plynárenské společnosti), činil v letech 2019 a 2020 přibližně 56–58 %, zatímco v roce 2021 klesl na 54 %. Ve stejném období měl podíl energetických dotací vyplácených domácnostem rostoucí trend a dosáhl přibližně 12–13 %, zatímco podíl průmyslu se pohyboval těsně nad 10 % a podíl dopravy byl mírně pod 10 %. Mezi lety 2015 a 2020 vzrostly dotace v odvětví energetiky o téměř 10 miliard EUR (+10 %) a ve stejném období se zvýšily i odvětvově nespecifické energetické dotace o 2,7 miliardy EUR. Současně se snížily energetické dotace v komerčním sektoru o 1 miliardu EUR.

V roce 2021 se energetické dotace vyplacené domácnostem ve srovnání s rokem 2020 zvýšily o odhadovaných 5 miliard EUR (+26 %), protože vysoké ceny energií vedly k větší finanční podpoře domácností ze strany vlád. V odvětví průmyslu se energetické dotace zvýšily o 1,7 miliardy EUR (+8 %), zatímco v odvětví energetiky klesly o 2,1 miliardy EUR (–2 %).

[20] Uvízlá aktiva jsou aktiva, která byla neočekávaně nebo předčasně odepsána, znehodnocena nebo přeměněna na závazky.
[21] Další informace o definicích, účelech, odvětvích, nástrojích, typech paliv atd. viz příloha 5 studie Komise.

Obrázek 4 – energetické dotace v EU podle hospodářských odvětví

Zdroj: Studie o energetických dotacích a dalších vládních intervencích v Evropské unii – vydání 2022.

Naprostá většina (přibližně 90 %) **dotací na obnovitelné zdroje** v EU (81 miliard EUR v roce 2020) byla poskytnuta v odvětví energetiky. Přibližně 38 % dotací poskytnutých v roce 2020 na obnovitelné zdroje souviselo se solární energií, zatímco na výrobu elektřiny z větrné energie bylo určeno přibližně 27 % dotací na obnovitelné zdroje energie a podíl dotací na biomasu činil přibližně 22 %. Na vodní, geotermální a ostatní obnovitelné zdroje tak zbyl jen malý podíl (13 %). V roce 2021 se podíl dotací na solární obnovitelné zdroje snížil na 34 %, zatímco podíl větrné energie i biomasy činil přibližně 24 %.

Nejdůležitějším **nástrojem dotování energie z obnovitelných zdrojů** v členských státech EU jsou výkupní ceny[22] (v roce 2020 činily 54 miliard EUR, tj. 67 % celkových dotací na obnovitelné zdroje). V těchto výkupních cenách se projevují dotace plynoucí z dlouhodobých smluv uzavřených většinou před více než deseti lety, neboť v novějších smlouvách se již výkupní ceny s výjimkou některých malých výrobců neuplatňují. Výkupní prémie a kvóty pro obnovitelné zdroje s obchodními certifikáty představovaly nižší částky (výkupní prémie 8 miliard EUR, resp. 10 % a kvóty 7 miliard EUR, resp. 8 % v roce 2020). K celkové výši dotací na obnovitelné zdroje přispěly i nástroje daňových úlev (zejména ve formě snížení daní a osvobození od daně), a to přibližně 6 miliardami EUR (7 %).

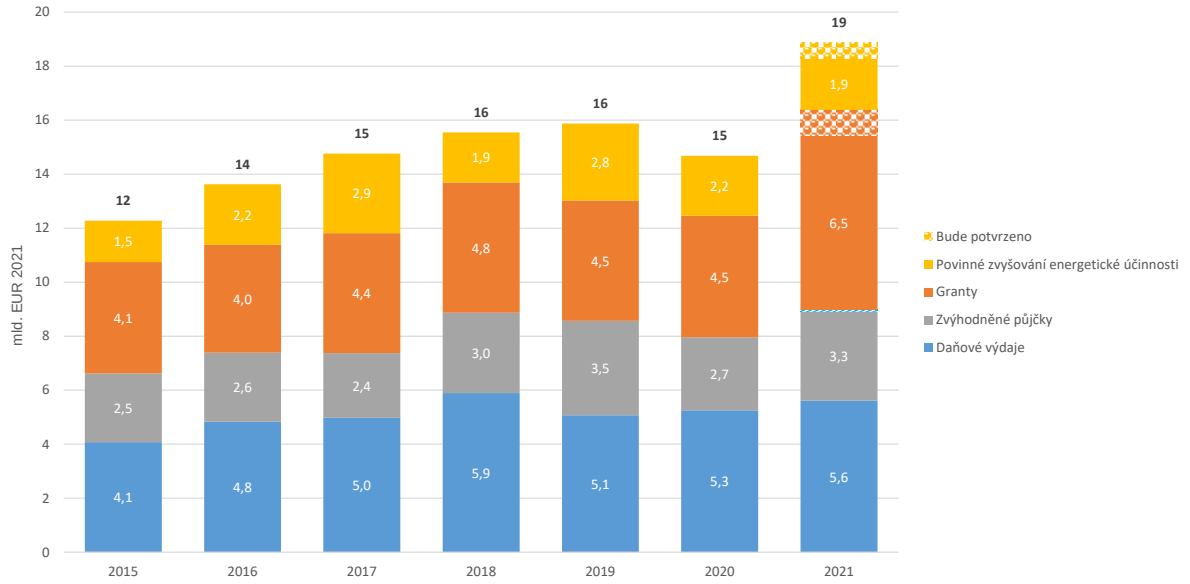
Dotace na energetickou účinnost v EU se mezi lety 2015 a 2019 zvýšily, zatímco v roce 2020 mírně poklesly (o 6 % na 1 miliardu EUR) na 15 miliard EUR, což je však stále o téměř 20 % více než v roce 2015. V roce 2021 se dotace na energetickou účinnost opět zvýšily a dosáhly odhadované výše 19 miliard EUR (+29 % oproti roku 2020), přičemž se zvýšily zejména dotace pro domácnosti (+1,3 miliardy EUR) a průmysl (+0,5 miliardy EUR). Zvláště významné byly granty, které v letech 2020–2021 představovaly 39 % všech dotací na energetickou účinnost. Dalšími nejvýznamnějšími kategoriemi dotací na energetickou účinnost byly daňové výdaje (30 %), zvýhodněné půjčky (18 %) a závazky v oblasti energetické účinnosti (13 %). V roce 2021 začalo mnoho členských států EU provádět plány

[22] Více informací o koncepcích a úloze jednotlivých nástrojů viz studie Komise.

obnovy[23], které se staly významným zdrojem investic do energetické účinnosti. Za nárůstem podpory energetické účinnosti mezi lety 2020 a 2021 stojí z velké části odvětví stavebnictví.

Zvyšování dotací na energetickou účinnost je v souladu se zásadou „energetická účinnost v první řadě“ energetické politiky EU a tyto dotace přispěly ke snížení energetické náročnosti hospodářství EU. V podmínkách hospodářské recese vykázal HDP EU v roce 2020 pouze 2,6% růst oproti roku 2015, ačkoli konečná spotřeba energie v EU ve stejném pětiletém období klesla o 5 %, což znamená, že energetická náročnost hospodářství EU se v tomto období snížila o 7,4 %. Přestože HDP v EU v roce 2021 vzrostl o 5,3 %, je nepravděpodobné, že by se klesající trend energetické náročnosti obrátil. K udržení tohoto klesajícího trendu mohl přispět další posun od dotací, které motivují ke spotřebě energie, k dotacím na opatření v oblasti energetické účinnosti.

Obrázek 5 – dotace na energetickou účinnost v EU

Zdroj: Studie o energetických dotacích a dalších vládních intervencích v Evropské unii – vydání 2022.

Pokud se podíváme na ostatní odvětví, **domácnosti** obdržely v roce 2020 přibližně 11 % celkových energetických dotací přidělených všem hospodářským odvětvím. Více než polovinu dotací pro domácnosti nebylo možné přímo přiřadit nosičům energie (např. dotace na opatření v oblasti energetické účinnosti). Významný podíl měla také podpora spotřeby elektřiny (26 %) a fosilních paliv (např. topný olej, plyn, uhlí; 17 %)[24]. Pokud jde o průmysl, většinu dotací lze přímo přiřadit elektřině, plynu, ropným produktům a obnovitelným zdrojům energie, v odvětví dopravy se dotace týkaly převážně ropných produktů.

Regulace cen na straně spotřebitele (záruky spotřebitelských cen) neměla mezi lety 2015 a 2020 velký význam. V roce 2021 však náklady na tyto záruky vzrostly z pouhých 1,8 miliardy EUR v roce 2020 na více než 5 miliard EUR, a to pravděpodobně v důsledku rostoucích podpor týkajících se cen energií, které jsou určeny pro domácnosti a průmysl a

[23] Národní plány pro oživení a odolnost byly připraveny a přijaty v roce 2021. Jejich dopad se pravděpodobně projeví až v příštích letech. Kromě výdajů na energetickou účinnost jsou v plánech pro oživení a odolnost přiděleny značné částky na jiné účely, například na energii z obnovitelných zdrojů.

[24] Zejména ve formě snížené DPH. Zvláštní formy finanční podpory zranitelným domácnostem je třeba provádět s rozvahou, neboť jdou nad rámec úvah týkajících se výhradně trhu s energií. V současné zprávě o dotacích a v podkladové studii jsou však uvedeny údaje pouze za domácnosti jako celek, hlubší socioekonomické členění (např. výše příjmů, věk, složení domácnosti atd.) není k dispozici.

souvisejí s rostoucími cenami energií. Podpora poskytovaná výrobcům (záruky výrobních cen, jako jsou kupní smlouvy, záruky týkající se nákladů na palivo atd.) se v posledních několika letech v EU i nadále pohybovala v rozmezí 4–5 miliard EUR.

Dotace na platby za kapacitu vykazovaly v období 2015–2020 vysokou míru stability, v tomto období dosahovaly v průměru přibližně 2,1 miliardy EUR a v roce 2021 dle odhadů vzrostly na 2,6 miliardy EUR. Kapacitní mechanismy v tomto období většinou platily za výrobu elektřiny z fosilních paliv.

Dotace na **vodík** se v posledních letech výrazně zvýšily, a to ze 195 milionů EUR v roce 2015 na 329 milionů EUR v roce 2021. V roce 2021 měly dvě třetiny této podpory formu podpory výdajů na výzkum a vývoj a zbytek tvořily především přímé převody[25]. V nadcházejících letech se očekává výrazný nárůst dotací na vodík, jak již ukazují předběžné údaje.

Různé **kategorie dotací** mohou motivovat k využívání různých energetických technologií. Ne vždy je však možné určit, které kategorie dotací jsou pro konkrétní energetické skupiny nejtypičtější. Jak ukazuje tabulka 1, dotace v oblasti daňových výdajů (osvobození od daně, snížení daní atd.) jsou významné pro fosilní paliva, neboť u těchto paliv představují přibližně dvě třetiny dotací. Naproti tomu příjmové a cenové podpory (např. výkupní ceny/prémie) představují 85 % celkové podpory energie z obnovitelných zdrojů (a 41 % celkových energetických dotací). Dotace v oblasti daňových výdajů jsou významné také pro kategorii „elektřina“ (86 %) a „všechny energie“ (40 %) (kategorie „všechny druhy energie“ zahrnuje také dotace na energetickou účinnost), zatímco u kategorie „všechny druhy energie“ hrají důležitou roli také dotace spočívající v přímém převodu (přibližně jedna třetina z celkových dotací pro „všechny druhy energie“).

Tabulka 1 – rozdělení dotací mezi různé nosiče energie a nástroje

Kategorie dotací	Všechny energie	Elektřina	Fosilní paliva	Jaderná energie	OZE	Celkem
Přímé převody	5%	0%	3%	1%	2%	**11%**
Daňové výdaje	6%	6%	20%	1%	4%	**36%**
Příjmové či cenové podpory	1%	1%	6%	0%	41%	**49%**
Rozpočty na výzkum a vývoj	2%	0%	0%	1%	1%	**4%**
Celkem	**15%**	**7%**	**29%**	**3%**	**47%**	**100%**

Zdroj: Studie o energetických dotacích a dalších vládních intervencích v Evropské unii – vydání 2022.

2.2 Dotace na fosilní paliva v EU

Dotace na fosilní paliva se v EU za pět let od roku 2015 snížily o 1,5 % a v roce 2020 činily 50 miliard EUR[26]. V roce 2020 byly dotace na fosilní paliva o 3 miliardy EUR nižší než v roce 2019, a to především v důsledku omezení dopravních činností. Při pohledu na

[25] Rozdělení údajů o různých technologiích a zdrojích výroby vodíku (např. obnovitelné nebo fosilní zdroje) není k dispozici.

[26] Aby byla uplatněna jednotná metodika v rámci všech členských států, nosičů energie, odvětví a dotačních nástrojů, nebyly některé položky, které jsou v jiných zdrojích považovány za dotaci, do celkových hodnot ve studii Komise započítány. Mnoho členských států například uplatňuje různé sazby spotřební daně na benzin a motorovou naftu, takže dotace na tyto produkty mohou být značné. Podobně není zahrnuta mezinárodní letecká a námořní doprava mimo EU. Vzhledem k tomu, že do rozsahu studie Komise nejsou zahrnuty kapitálové vklady nebo nákupy prováděné vládou, nejsou mezi dotace na fosilní paliva zahrnuty ani některé finanční podpory poskytované podnikům spotřebovávajícím fosilní paliva (např. finanční záchranné balíčky pro letecké společnosti). Databáze rovněž neobsahuje informace o technologiích výroby energie z fosilních paliv pro snižování emisí a bez omezování emisí.

odhadované údaje pro rok 2021 však celkové dotace na fosilní paliva v EU nevykazují prudký nárůst v souvislosti s hospodářským oživením, nýbrž zůstávají na úrovni blízké roku 2020. To bylo důsledkem rozdílů v dotacích na fosilní paliva v různých hospodářských odvětvích, jak je uvedeno v následujících odstavcích.

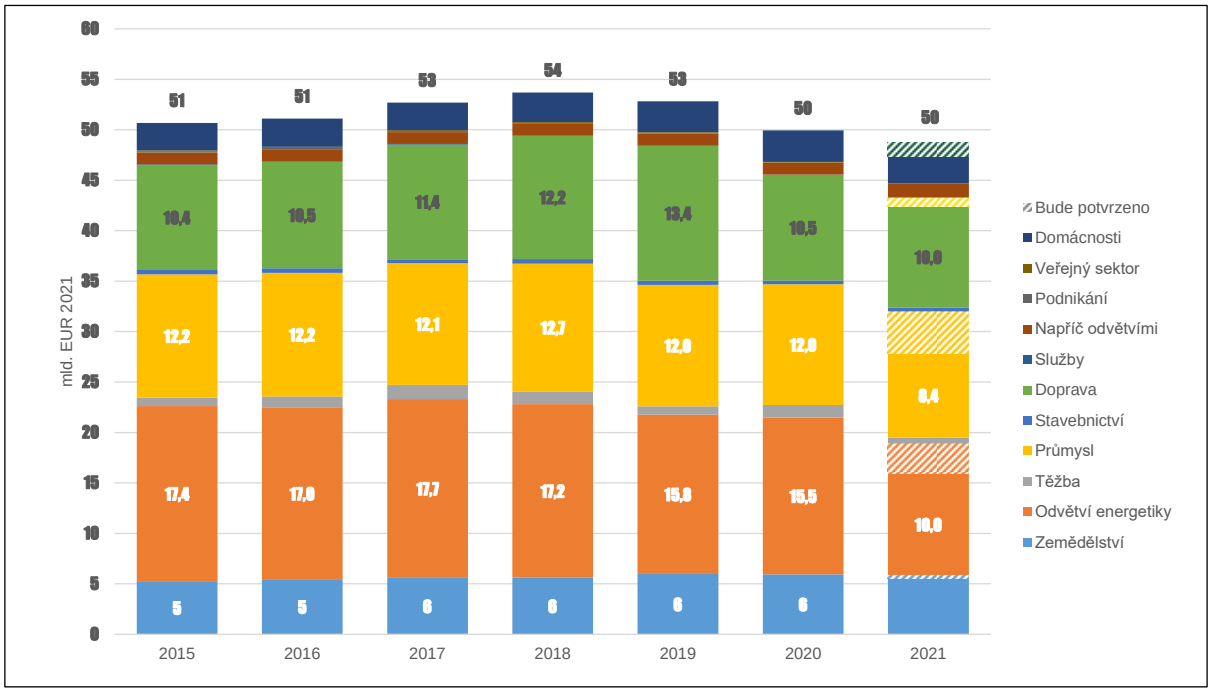
Dotace na fosilní paliva v **odvětví energetiky** se mezi lety 2015 a 2020 snížily o 1,9 miliardy EUR (–11 %), zejména v důsledku snížení dotací na nespecifická paliva a dotací na více fosilních paliv, zatímco dotace specificky určené na černé uhlí, hnědé uhlí a zemní plyn zůstaly prakticky beze změny. Celkově lze říci, že snižování dotování fosilních paliv při výrobě energie je pozitivním vývojem pro cíle EU v oblasti klimatu a její mezinárodní závazky. V roce 2021 se dotace na fosilní paliva v odvětví energetiky nadále snižovaly a byly o 25 % nižší než v roce 2015.

V **odvětví dopravy** se dotace na fosilní paliva (především na ropné produkty) mezi lety 2015 a 2019 výrazně zvýšily (o 29 %, tj. o 3,1 miliardy EUR), v roce 2020 se snížily o 3 miliardy EUR (především v důsledku nižší spotřeby ropy) a v roce 2021 se opět zvýšily o 0,9 miliardy EUR (+9 % oproti roku 2020). Podle odhadů v rámci studie byla spotřeba petroleje v letectví v roce 2021 nadále nižší než v roce 2019.

Dotace na fosilní paliva v **zemědělství se** mezi lety 2015 a 2020 **rovněž zvýšily** (o 13 %, tj. +0,7 miliardy EUR) a toto odvětví získalo dotace v drtivé většině ve formě podpory spotřeby ropných produktů (např. snížení daní nebo osvobození od daně z pohonných hmot). Dotace na fosilní paliva pro **domácnosti** se ve stejném období zvýšily o 15 % (0,4 miliardy EUR) a měly zejména formu dotací na spotřebu topného oleje a zemního plynu. V roce 2021 se dotace na fosilní paliva pro domácnosti oproti úrovni roku 2020 nadále zvyšovaly.

Naproti tomu dotace na fosilní paliva v **průmyslu**, poskytované zejména formou snížení daní a osvobození od daně z využívání energie, klesly mezi lety 2015 a 2020 o 0,2 miliardy EUR (–2 %). Dotace na uhlí se snížily o 1,4 miliardy EUR, zatímco dotace na plyn vzrostly v pětiletém období o 0,5 miliardy EUR a dotace na ropu o 1,1 miliardy EUR.

Obrázek 6 – dotace na fosilní paliva v různých odvětvích v EU

Zdroj: Studie o energetických dotacích a dalších vládních intervencích v Evropské unii – vydání 2022.

Dotace na **ropu a ropné produkty**, které představují více než polovinu celkových dotací na fosilní paliva v EU, vzrostly mezi lety 2015 a 2020 o 6 % (+1,2 miliardy EUR), ačkoli tyto dotace v roce 2020 klesly o 3,1 miliardy EUR v důsledku omezení volného pohybu osob kvůli pandemii COVID-19. Dotace na motorovou naftu vzrostly v EU mezi lety 2015 a 2020 o 44 % (+3,4 miliardy EUR), k čemuž nejvíce přispěly Belgie (+1,8 miliardy EUR, tedy více než trojnásobek) a Francie (+1,2 miliardy EUR, tedy +74 %). Dotace na ropu a ropné produkty vzrostly v roce 2021 oproti roku 2020 odhadem o 0,8 miliardy EUR.

Dotace na **černé a hnědé uhlí** se v EU mezi lety 2015 a 2020 snížily o 9 % (–0,9 miliardy EUR) v důsledku nižšího využívání pevných paliv v několika odvětvích, například v průmyslu. V oblasti výroby elektřiny však dotace na uhlí nevykázaly v tomto pětiletém období žádnou významnou změnu. V budoucnu by dotace pro uhelné odvětví mohly na omezenou dobu vzrůst, a to jak v důsledku očekávaného krátkodobého nárůstu podílu uhlí ve skladbě zdrojů pro výrobu elektřiny, tak v důsledku režimů kompenzací za uzavírání černouhelných a hnědouhelných elektráren plánovaných v několika členských státech. Vzhledem k současným výzvám v oblasti bezpečnosti a dodávek energie však může dojít ke změnám v plánech těchto režimů kompenzací. Největší pokles dotací na pevná paliva v tomto pětiletém období byl zaznamenán v Německu (o 11 %, tj. –0,8 miliardy EUR), zatímco v Polsku se dotace na uhlí zvýšily o 65 % (+ 0,6 miliardy EUR). Dotace na uhlí v EU v celé EU se v roce 2021 ve srovnání s rokem 2020 zvýšily o odhadovaných 0,6 miliardy EUR.

Dotace na **zemní plyn** vzrostly mezi lety 2015 a 2020 o 6 % (0,5 miliardy EUR) a představují přibližně 19 % dotací na fosilní paliva, což je o něco více než podíl dotací na černé a hnědé uhlí (18 %). Dotace na plyn se v tomto období zvýšily v odvětví průmyslu, zatímco v odvětví výroby elektřiny se dotace nezměnily. Dotace na zemní plyn se v tomto období zvýšily o přibližně 0,5 miliardy EUR v Německu (+9 %) i ve Francii (+113 %), zatímco změny mezi lety 2015 a 2020 vykazovaly v ostatních zemích smíšený obraz.

Rostoucí ceny uhlí při extrémně vysokých cenách plynu ztížily nahrazení plynu uhlím ve skladbě zdrojů energie mnoha členských států EU, ale podporují nahrazení levnějšími obnovitelnými zdroji energie. V důsledku současné geopolitické situace představila EU dvě iniciativy. První iniciativou je plán REPowerEU na snížení závislosti na spotřebě plynu (zaměřený především na: i) diverzifikaci dodávek plynu odklonem od Ruska; ii) zvýšení energetické účinnosti a úspor energie a iii) urychlení zavádění obnovitelných zdrojů energie. Druhou iniciativou je plán „Bezpečná zima díky úsporám plynu“, jehož cílem je snížit spotřebu plynu v zimě 2022–2023[27]. Tyto dvě iniciativy budou mít v budoucnu pravděpodobně dopad na dotace na zemní plyn[28]. Dotace na plyn se v roce 2021 ve srovnání s rokem 2020 v celé EU zvýšily o odhadovaných 0,7 miliardy EUR (+10 %).

Dotace na fosilní paliva mají v závislosti na velikosti vnitrostátního HDP **v různých zemích EU různý význam**. V roce 2020 Kypr vynaložil na dotování fosilních paliv (především ropných produktů) 1,3 % svého HDP. Bulharsko v uvedeném roce rovněž vynaložilo na dotace na fosilní paliva (většinou na opatření, která nejsou přiřazena konkrétním palivům)

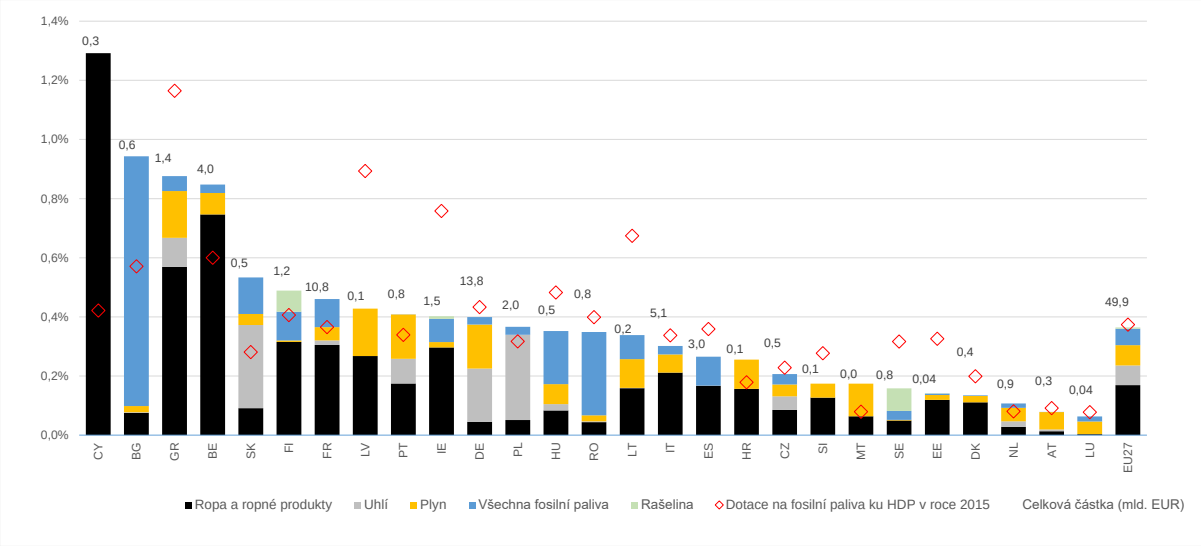
[27] Kromě těchto iniciativ přijala EU další důležité legislativní akty, které mají dopad na spotřebu plynu a dotace, jako je nařízení o snížení poptávky po plynu, nařízení o skladování zemního plynu atd.

[28] Dotace na plyn se týkají pouze dotací na výrobu a spotřebu plynu a energie z plynu. Nezahrnují podporu potenciálního rozvoje infrastruktury, jako je modernizace evropské plynárenské sítě, která by umožnila lepší toky plynu, výstavba nových terminálů pro znovuzplynování LNG nebo rozšíření stávajících terminálů atd.

0,9 % svého HDP. Na druhou stranu Lucembursko a Rakousko vynaložily v roce 2020 na dotace fosilních paliv méně než 0,1 %, zatímco průměr EU činil 0,3 % HDP. Po Kypru vynaložily na dotace na ropné produkty nejvíce Belgie (0,7 % HDP) a Řecko (0,5 % HDP), zatímco Slovensko a Polsko vynaložily 0,3 % HDP na dotace na uhlí.

Ve srovnání s rokem 2015 se intenzita dotací na fosilní paliva (částka vynaložená na dotace na fosilní paliva na euro HDP) v roce 2020 zvýšila o 0,9 % na Kypru a o 0,4 % v Bulharsku, zatímco v Lotyšsku se snížila o 0,5 % a v Litvě a Irsku o více než 0,3 %. Na úrovni EU se tato intenzita dotací na fosilní paliva mezi lety 2015 a 2020 prakticky nezměnila. V roce 2021 se intenzita dotací na fosilní paliva ve většině členských států oproti roku 2020 mírně snížila.

Obrázek 7 – dotace na fosilní paliva v členských státech EU vyjádřené v procentech HDP a v miliardách EUR v roce 2020 ve srovnání s dotacemi na fosilní paliva vyjádřenými v procentech HDP v roce 2015

Zdroj: Studie o energetických dotacích a dalších vládních intervencích v Evropské unii – vydání 2022.

3. Soulad různých energetických dotací s energetickou taxonomií

Taxonomie EU by mohla mít v budoucnu dopad na dotace a poskytnout nástroje pro identifikaci udržitelných činností. Mohla by usnadnit zaměření politik EU a vnitrostátních politik na činnosti, které významně přispívají ke zmírnění změny klimatu a přizpůsobení se jí, aniž by významně poškozovaly další environmentální cíle. Studie Komise provedla první zmapování toho, jak jsou energetické dotace v souladu se základními hospodářskými činnostmi definovanými v taxonomii[29].

Pro klasifikaci dotací byly ve studii Komise stanoveny čtyři různé kategorie[30]. První kategorií jsou „vyhovující“ dotace, tedy dotace, které mají příznivý dopad na činnosti známé jako „hospodářské činnosti způsobilé pro taxonomii“, například na obnovitelné zdroje energie nebo energetickou účinnost obecně. Druhou kategorií jsou „nevyhovující – přechodné“ dotace a tato kategorie zahrnuje dotace na činnosti, které nejsou způsobilé podle taxonomie EU, ale které mohou rovněž podpořit transformaci energetiky, například vyřazováním aktiv využívajících fosilní paliva z provozu. Třetí kategorií jsou „nevyhovující“ dotace a spadají do

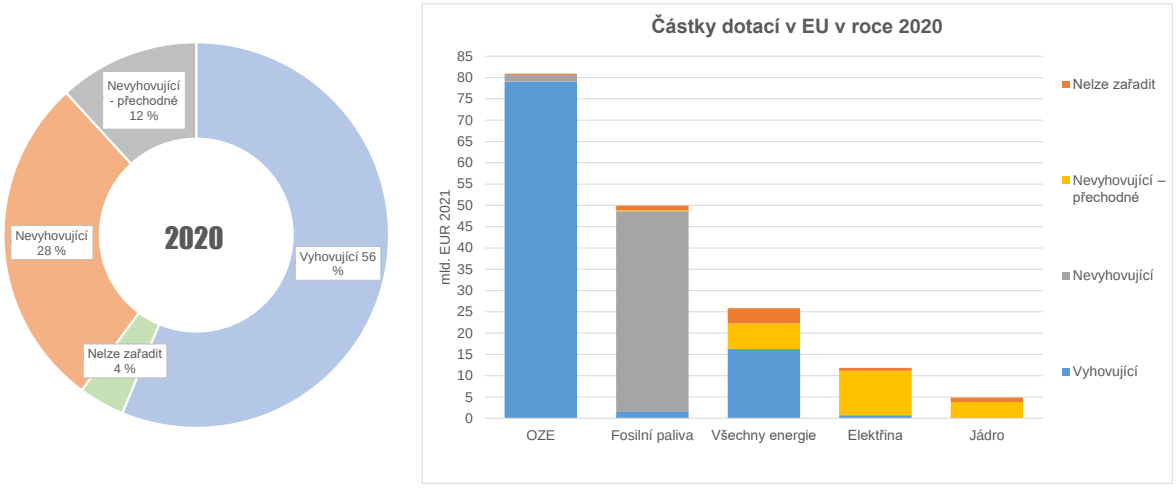
[29] Je důležité mít na paměti, že v době vypracování studie Komise byl již Evropskou komisí navržen doplňkový akt v přenesené pravomoci v oblasti klimatu, který se zabývá činnostmi v odvětví jaderné energie a plynu, ale proces jeho přijetí spolunormotvůrci nebyl dokončen, akt v přenesené pravomoci v dané době dosud nevstoupil v platnost.

[30] Podrobný popis jednotlivých klasifikací viz kapitola 5.1.2 o taxonomické klasifikaci EU studie Komise.

ní všechny dotace, které přímo nebo nepřímo podporují výrobu nebo spotřebu fosilních paliv. Poslední kategorií jsou dotace, které „nelze zařadit“ a patří do ní dotace, které nelze zařadit do předchozích kategorií, například tržní mechanismy (např. kapacitní trh nebo bezpečnostní rezervy).

Jak ukazují údaje ze studie Komise, naprostá většina dotací na obnovitelné zdroje (79 miliard EUR z celkových 81 miliard EUR v roce 2020) patří do kategorie „vyhovující“ dotace (zbývající 2 miliardy EUR dotací patří do kategorie dotací „nevyhovující“ nebo které „nelze zařadit“, jedná se zejména o snížení daní nebo příplatků na elektřinu z obnovitelných zdrojů pro některá průmyslová odvětví). Naproti tomu většina dotací na fosilní paliva je zařazena do kategorie „nevyhovující“. V dalších dvou kategoriích („nevyhovující – přechodné“ a „nelze zařadit“) najdeme například dotace na restrukturalizaci uhelných dolů a dávky pro zaměstnance těžebního průmyslu, které jsou nezbytné pro zajištění sociální transformace. Na tyto dvě další kategorie připadá 2,8 miliardy EUR z celkových 50 miliard EUR dotací na fosilní paliva v roce 2020. V kategorii „všechny druhy energie“ spadalo v roce 2020 přibližně 63 % z celkové částky 26 miliard EUR dotací do kategorie „vyhovující“, zatímco ostatní opatření (např. snížení daní na energie a granty na určité činnosti a investice) spadala do zbývajících tří kategorií. Jak v případě výroby elektřiny, tak v případě jaderné energie spadala v roce 2020 naprostá většina dotací (více než 80 %) do kategorie „nevyhovující – přechodné“.

Obrázek 8 – klasifikace dotací z hlediska souladu s taxonomickou klasifikací v roce 2020

Zdroj: Studie o energetických dotacích a dalších vládních intervencích v Evropské unii – vydání 2022.

4. Závěry

Nedávný geopolitický vývoj a zvýšené ceny energií si v Evropské unii vyžádaly nové politické iniciativy. Tyto nové iniciativy jsou svou povahou výjimečné, ale mohou zásadně ovlivnit trh s energií a energetickou infrastrukturu. Nižší spotřeba energie a neustálé snižování závislosti na fosilních palivech v odvětvích bydlení, energetiky, dopravy a průmyslu pomůže snížit dovoz fosilních paliv, urychlit přechod na čistou energii a zvýšit bezpečnost dodávek energie v EU. To povede ke snížení souvisejících dotací na fosilní paliva, přičemž nástrojem k dosažení těchto cílů a cílů politiky EU v oblasti klimatu zůstává přesměrování zdrojů na obnovitelné zdroje a energetickou účinnost. Výrazné snížení spotřeby plynu ve střednědobém horizontu bude pravděpodobně znamenat snížení dotací na plyn. Současné vysoké ceny plynu a očekávaný dočasný nárůst výroby elektřiny z uhlí by neměly

vést k výraznému zvýšení dotací na fosilní paliva. Současně je třeba v nadcházejících několika letech zohlednit i politické aspekty cenové dostupnosti. Černouhelné a hnědouhelné elektrárny se – stejně jako některé jaderné elektrárny – pravděpodobně budou v některých členských státech EU i nadále podílet na výrobě elektřiny, a to déle, než se původně očekávalo.

Aby bylo možné uskutečnit přechod na čistou energii, vyhnout se setrvání na technologiích fosilních paliv a uvízlým aktivům v těchto technologiích a minimalizovat využívání energie z fosilních zdrojů, je třeba dále investovat do obnovitelných zdrojů energie a energetické účinnosti. To bude pravděpodobně vyžadovat posun zaměření energetických dotací směrem k obnovitelným zdrojům a účinnosti, včetně odezvy na straně poptávky. Nově se objevující technologie, jako je vodík z obnovitelných zdrojů, budou nabývat na významu, což bude znamenat vyšší dotace. Energetická účinnost bude hrát klíčovou roli při provádění cílů plánu REPowerEU a programu „Bezpečná zima díky úsporám plynu“. Nezbytné investice do těchto programů mohou znamenat větší finanční podporu energetické účinnosti ve formě zvýšených dotací.

Členské státy EU zároveň přijaly řadu opatření ke snížení dopadu vysokých maloobchodních cen energií. Tato opatření se pravděpodobně promítnou do vyšších dotací souvisejících s poptávkou po energii pro domácnosti a podniky, přinejmenším v krátkodobém a střednědobém horizontu.

Podrobné výsledky studie Komise o dotacích budou zveřejněny společně s touto zprávou, čímž o situaci poskytnou ucelený obraz.